

Sygn. akt IV U 1459/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Alicja Kowalska-Kulik

Protokolant: sekr. sąd. Ewa Rusnarczyk

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2014 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania T. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 24 lipca 2013 roku znak: (...)

w sprawie T. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje T. S. emeryturę od dnia 1 lipca 2013 roku.

Sygn. akt IV U 1459/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28 lutego 2014 roku

Decyzją z dnia 24 lipca 2013 r. , znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. odmówił T. S. przyznania emerytury. W uzasadnieniu wskazał, iż na podstawie dowodów dołączonych do wniosku – uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania - Zakład przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. łącznie 29 lat, 3 miesiące i 11 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy odmówił przyznania emerytury, gdyż do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony 15 – letni staż pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze; T. S. nie przedłożył żadnych świadectw pracy stwierdzających zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Decyzję powyższą zaskarżył T. S., wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie odwołującemu emerytury. W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że w okresie od 20 października 1969 r. do dnia 30 listopada 2009 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w N., pracę jako monter i mechanik napraw samochodowych. Wykonywał prace naprawcze pojazdów autobusowych w kanałach remontowych, w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na tym stanowisku, zgodnie z wykazem A dział XIV poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U.

Nr 8, poz. 43, z późn. zm.). Wyjaśnił przy tym, iż pracodawca odmówił wydania dokumentu potwierdzającego jego zatrudnienie wykonywane w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Uzasadniając swoje stanowisko ponownie wyjaśnił, że Zakład odmówił przyznania emerytury gdyż na dzień 1 stycznia 1999 r. odwołujący nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podniósł, iż przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym, co potwierdza stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85. Dołączone do odwołania dokumenty nie stanowią podstawy do zmiany zaskarżonej decyzji, a zatem decyzja ZUS – u została wydana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, że T. S., ur. (...), z zawodu mechanik samochodowy, udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 r. 29 lat, 3 miesiące i 11 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Odwołujący jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa. Wniosek o przyznanie emerytury złożył w dniu 22 lipca 2013 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od dnia 20 września 1969 r. do dnia 30 listopada 2009 r. T. S. był zatrudniony jako mechanik napraw pojazdów samochodowych w Przedsiębiorstwie (...) S.A. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie od dnia 21 kwietnia 1971 r. do 14 kwietnia 1973 r. T. S. odbywał służbę wojskową. Od marca 1982 r. odwołującemu powierzono obowiązki brygadzysty.

Odwołujący pracował na stacji obsługi (...) na ul. (...) w N.. Dokonywano tam napraw zarówno autobusów, jak i samochodów ciężarowych służących do przewozu towarów. Początkowo odwołujący naprawiał samochody towarowe, a w późniejszym czasie autobusy. Odwołujący jako mechanik naprawiał wszystkie zespoły i podzespoły pojazdów, tj. układów zawieszenia: resory, osie przednie; układów hamulcowych; układów kierowniczych, skrzyni biegów, sprzęgła, silników i in. Czynności te były wykonywane w 14 kanałach remontowych (plus jeden kanał smarowniczy), w których mogło pracować jednocześnie kilku (od jednego do czterech) mechaników. Początkowo w (...) pracowało ok. 100 mechaników, później ich liczba ulegała zmniejszeniu do 60 - 70 osób. Praca była świadczona w trybie zmianowym (trzy zmiany), na jednej zmianie pracowało początkowo ok. 30 mechaników, później liczba ta się zmniejszała. Odwołujący wszystkie naprawy wykonywał w kanale remontowym. Poza kanałem znajdował się w celu np. wjechania pojazdem na kanał czy wyjechania z niego, odkręcenia koła, by dokonać naprawy hamulców, czy też by przynieść potrzebną część. Odwołujący był tzw. brygadzystą pracującym, co oznacza, że na bieżąco w trakcie swojej pracy sprawdzał jakość wykonania pracy przez członków brygady (w brygadzie było ok. 10 pracowników), pomagał im w wykonaniu napraw. Do jego obowiązków należało też stwierdzenie podpisem prawidłowości wykonania napraw przez członków brygady. Odwołujący w ciągu dnia spędzał ok. 7 godzin w kanale. Wraz z odwołującym na stacji obsługi był zatrudniony P. W. na identycznym stanowisku, tj. mechanik napraw samochodowych – brygadzysta, oraz S. M. jako mistrz stacji obsługi. Ten ostatni był bezpośrednim przełożonym odwołującego.

(**dowód** : świadectwo pracy z dnia 30.11.2009 r. k. 9 akt ZUS, zeznania świadków: S. M. 00:05:22 k. 26, P. W. 00:26:48 k.26/2, zeznania odwołującego T. S. 00:04:56, akta emerytalne świadków P. W. i S. M., akta osobowe T. S.)

Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2012 r. sygn. akt IV P 133/12 Sąd Rejonowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił, że powodowie P. W. i S. O. zatrudnieni w (...) S.A. w likwidacji wykonywali stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – pracę w warunkach szczególnych na stanowisku mechanika w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych od 1 stycznia 1980 r. do 10 maja 2009 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. przyznał P. W. emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych od 1 lipca 2012 r. – na podstawie powyższego wyroku.

(**dowód** : akta emerytalne świadka P. W., akta Sądu Rejonowego w Nowym Sączu, sygn. IV P 133/12)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt ZUS oraz akt osobowych, której wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania. Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującego się oraz świadków S. M. i P. W., uznając je za wiarygodne, spójne, logiczne i zgodne z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie. Świadczyli pracowali wspólnie z odwołującym się i szczegółowo wskazali na czym polegały szczególne warunki jego pracy. Ich zeznania korespondują z dokumentacją osobową dotyczącą pracy odwołującego się, a także z zeznaniami odwołującego się w zasadniczych kwestiach. Świadczyli zgodnie zeznali, że odwołujący wykonywał pracę mechanika w kanałach remontowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a ich zeznania uzupełniały się z twierdzeniami odwołującego.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie T. S. w świetle poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych zasługuje na uwzględnienie.

Według art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn.

Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Zgodnie z ust. 2 art. 32 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Z kolei ust. 4 cyt. przepisu stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Z powyższego wynika, że w celu ustalenia, czy odwołującemu się przysługuje emerytura w wieku niższym, niż wynikający z art. 27 ust. 1 przywołanej ustawy (tj. w wieku niższym niż 65 lat w przypadku mężczyzn), należy odwołać się do przepisów dotychczasowych, w szczególności do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.). Zgodnie z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Stosownie do § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W świetle § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia zakład pracy stwierdza zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych

warunkach. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okoliczności także w oparciu o inne dowody. Postępowanie w sprawach emerytalnych jest bowiem dwuetapowe, stąd też przed organem rentowym „sprawa emerytalna” ma charakter administracyjnoprawny, a w postępowaniu stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. Na etapie postępowania odwoławczego sprawa o emeryturę - uprzednio administracyjna - staje się sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c. Do jej rozpoznania stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a zasadniczym celem tego postępowania jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ubezpieczony jako strona faktycznie słabsza korzysta ze wzmożonej ochrony procesowej, którą gwarantują szczególne przepisy proceduralne dotyczące postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, stąd też w przedmiotowej sprawie Sąd – wobec nieposiadania przez odwołującego świadectwa pracy w szczególnych warunkach - dopuścił dowód z zeznań świadków, akt osobowych i akt Sądu Rejonowego na okoliczność wykonywania przez niego pracy w szczególnych warunkach.

Bezspornym w przedmiotowej sprawie był fakt, iż odwołujący się osiągnął z dniem (...) wiek 60 lat życia i w dniu 1 stycznia 1999 r. posiadał wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 25 lat. Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Sporną okolicznością, stanowiącą przeszkodę do przyznania odwołującemu się wcześniejszej emerytury, o której mowa w art. 32 w zw. z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 1440) było to, czy praca, którą T. S. wykonywał w spornym okresie na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych, może być uznana za pracę, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), a więc czy była to praca wymieniona w załączniku do tego rozporządzenia w wykazie A.

Za pracę w szczególnych warunkach uznać należy taką pracę, która spełnia kryteria określone w przepisach w/ w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. – a mianowicie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach wymienionych w wykazie A lub B stanowiących załącznik do rozporządzenia. Zgodnie z wykazem A, dział XIV pkt 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uważa się prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, zaś zgodnie z poz. 24 tegoż działu za prace takie uważa się również dozór techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że odwołujący się jako mechanik napraw pojazdów wykonywał wyżej opisaną pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Dodatkowo po powierzeniu mu obowiązków brygadzysty, nadal wykonując dotychczasową pracę w kanałach, sprawdzał wykonanie jakości prac przez członków brygady, co potwierdzał w stosownej dokumentacji. Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało, że praca w spornym okresie była pracą w szczególnych warunkach. Dodatkowo wskazać należy, iż P. W., zatrudniony na identycznym jak odwołujący stanowisku, pobiera emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych, przyznaną przez ZUS.

Udowodniony przez T. S. okres pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 1999 r., tj. na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, przekroczył wymagany dla uzyskania „wcześniejszej” emerytury 15- letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Mając powyższe na względzie Sąd - na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oraz powołanych wyżej przepisów prawa materialnego - przyznał odwołującemu emeryturę od dnia 1 lipca 2013 r. tj. od miesiąca złożenia wniosku.